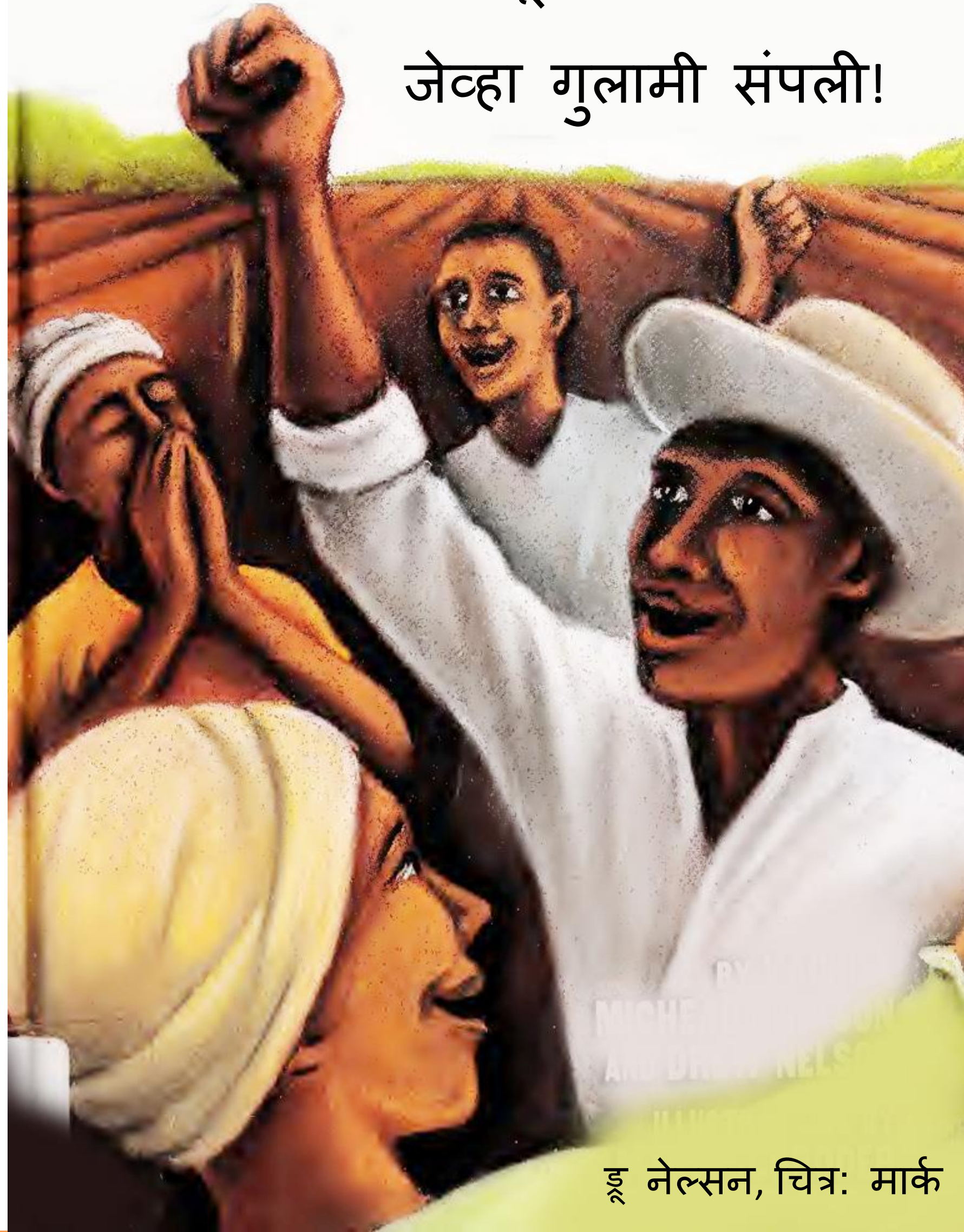

જૂનટીન્થ

જૂન ૧૯, ૧૮૬૫

જેવ્હા ગુલામી સંપત્તી!

જૂ નેલ્સન, ચિત્ર: માર્ક

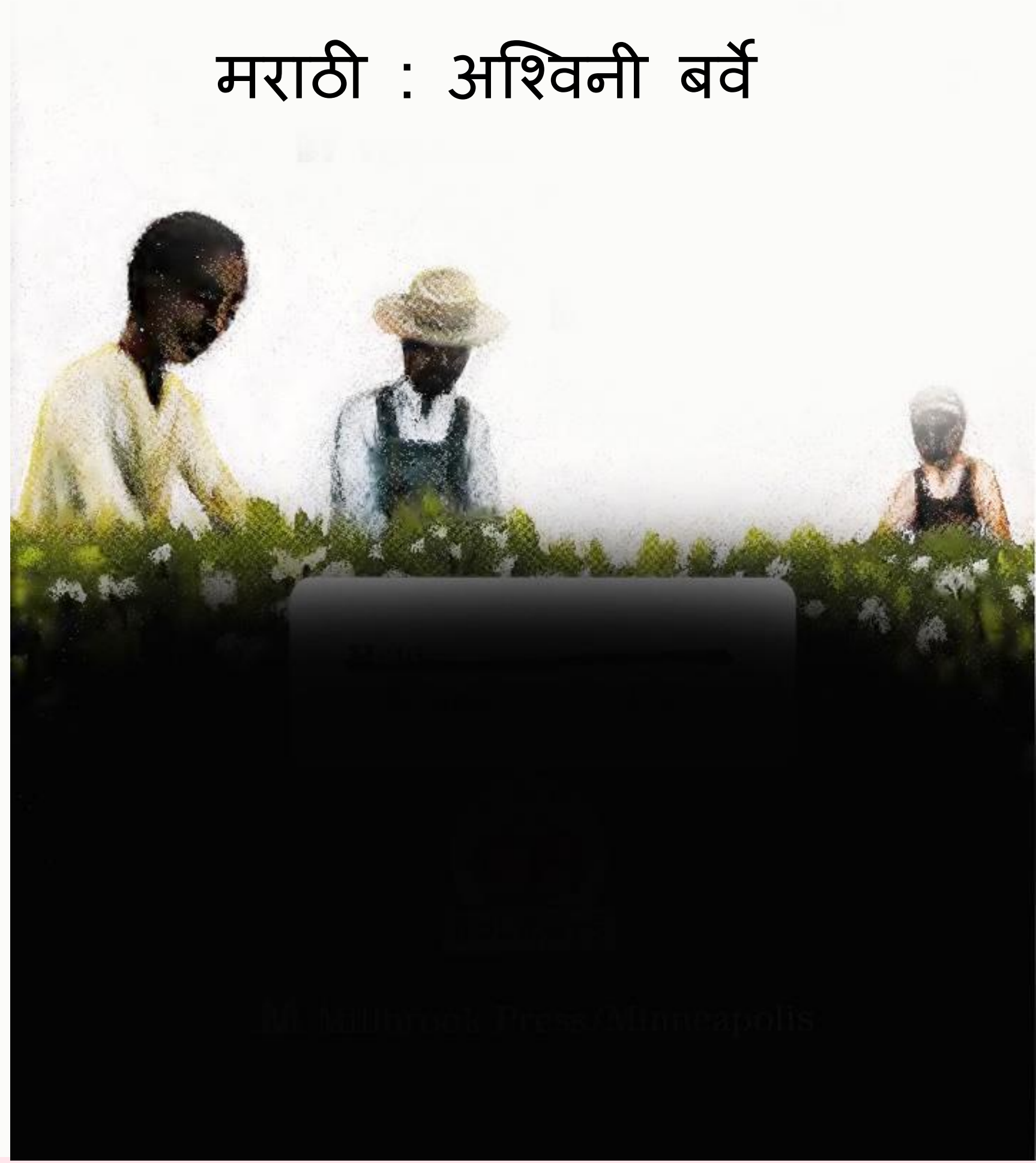

जूनटीन्थ

जून १९, १८६५

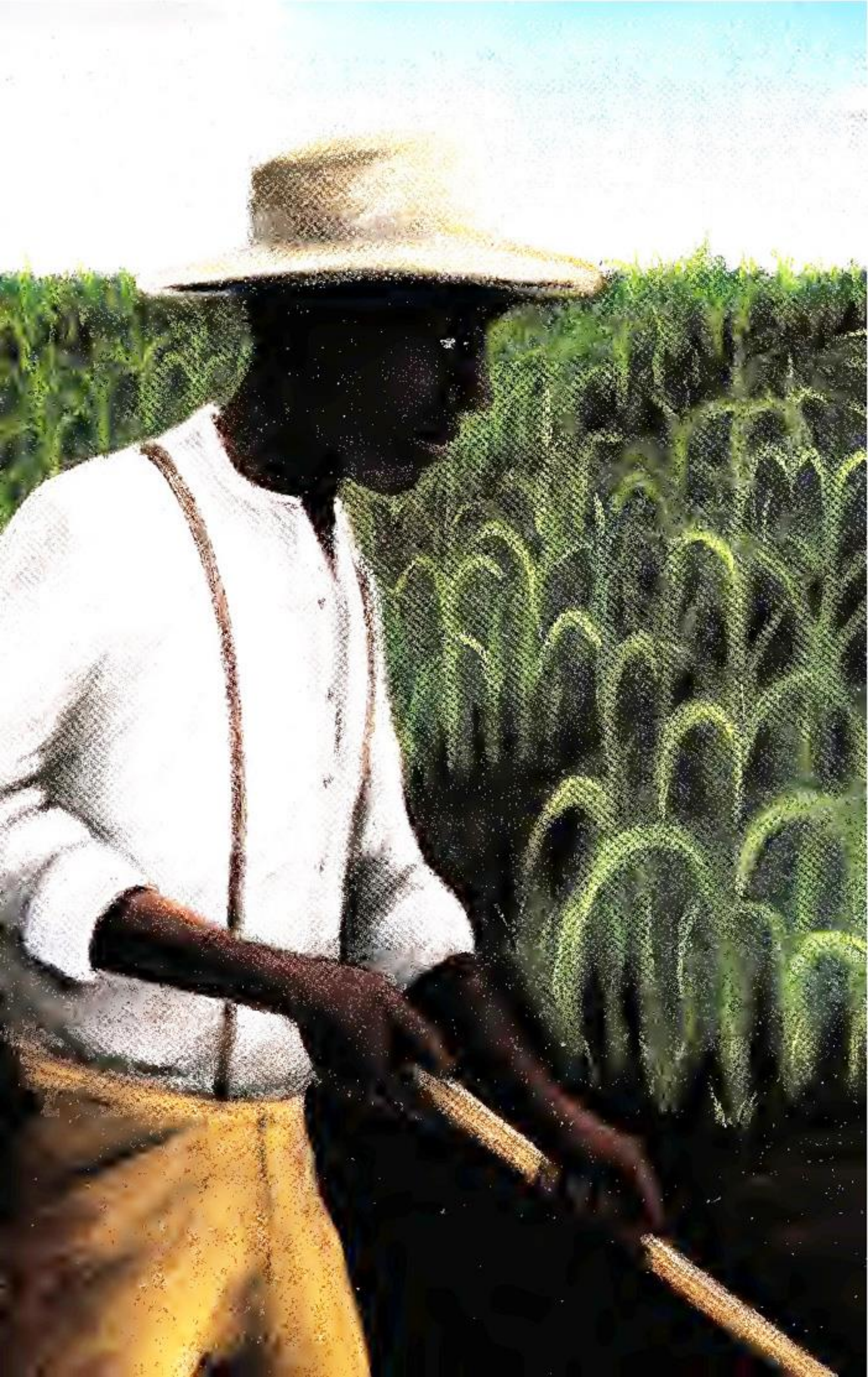
जेव्हा गुलामी संपली!

मराठी : अश्विनी बर्वे

© 2019 by the Board of Trustees, The Metropolitan Museum of Art

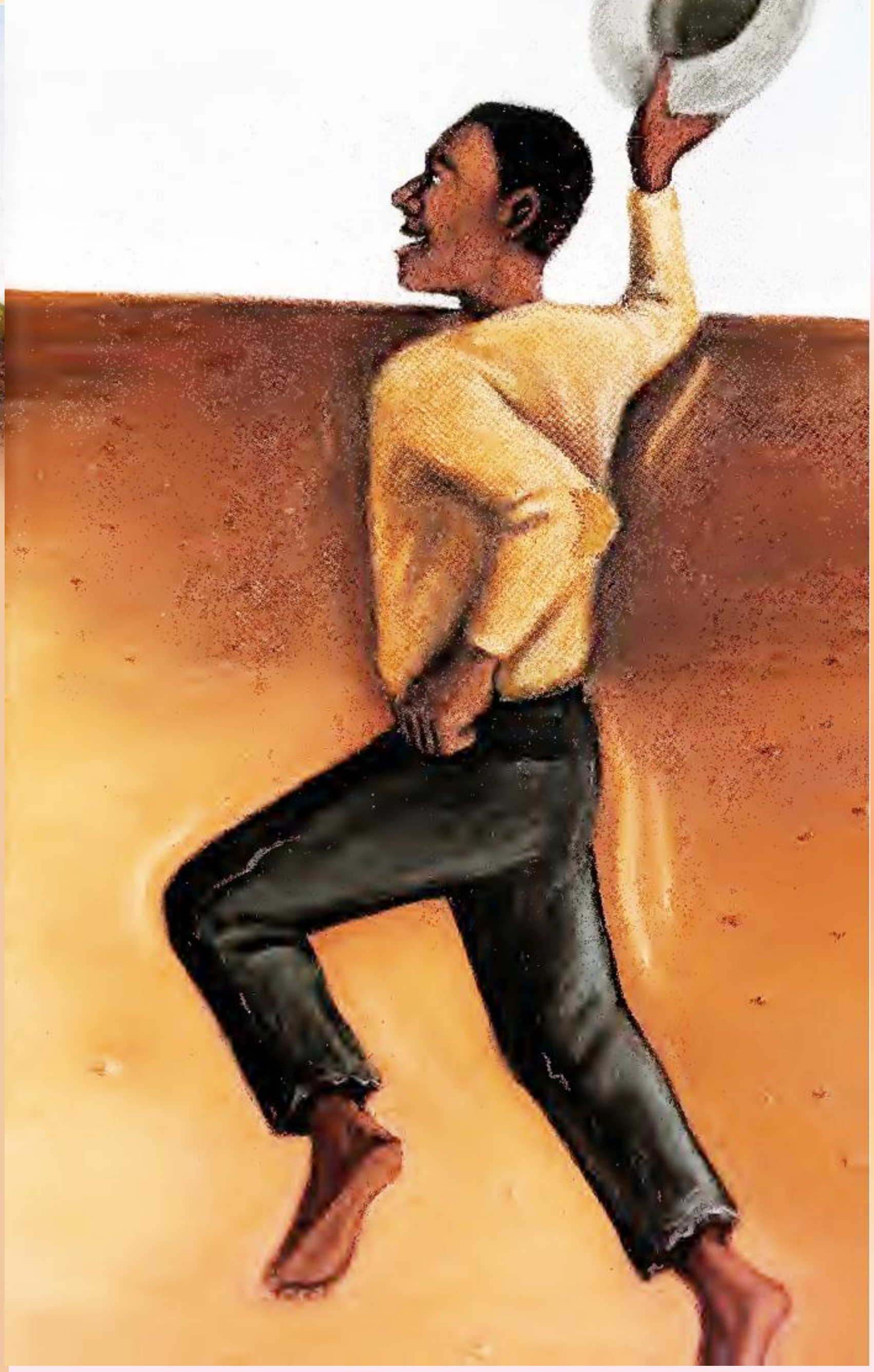

जयंती!

हा १९ जून, १८६५, टेक्सासमधला एक गरम दिवस.
ढगांनी चमकणारे निळे आकाश सजवले होते.
गैल्वेस्टन शहराच्या बाहेर एका शेतामध्ये, एक
माणूस मक्याचे शेत नांगरत होता.
पाच मैल दूर, एक मुलगा लाकडं फोडत होता.
जवळच एक महिला फरशी स्वच्छ करत होती.
तिची बहीण गोठ्यात गायीचे दूध काढत होती.
तो दिवस एक सामान्य दिवसासारखा वाटत होता.

मग गैल्वेस्टन शहरात एक संदेश आला.
तो संदेश शहरातून एका कानापासून दुसऱ्या
कानापर्यंत पोहचत होता.
संदेश, घोडेस्वारांच्या द्वारे ग्रामीणभागात
पोहचवला जात असे.
तो व्हागन किंवा पायी लोक दूरपर्यंत नेत असत.
लोक यासाठी धावत होते कारण तो संदेश
महत्वपूर्ण होता.

जेव्हा बातमी मक्याच्या शेतातल्या मजुरापर्यंत पोहचली, तेव्हा त्याचे गाल अश्रूंनी भिजले.

पाच मैल दूर, तरुण लाकुडतोड्या आपली कुऱ्हाड एका लाकडात अडकवली आणि मग तो आपल्या वडिलांना मिठी मारायला धावला.

जवळच असणाऱ्या महिलेने फरशी रगडणे बंद केले आणि ओल्या फरशीवर खुशीने नाचू लागली.

तिच्या बहिणीने दुधाची बादली पाडली आणि आपल्या गुडघ्यांवर पडली.

जशी ही बातमी पूर्ण टेक्सासमध्ये पसरली आहे, लोकांनी काम बंद केले आणि आनंदाने नाचू लागले.

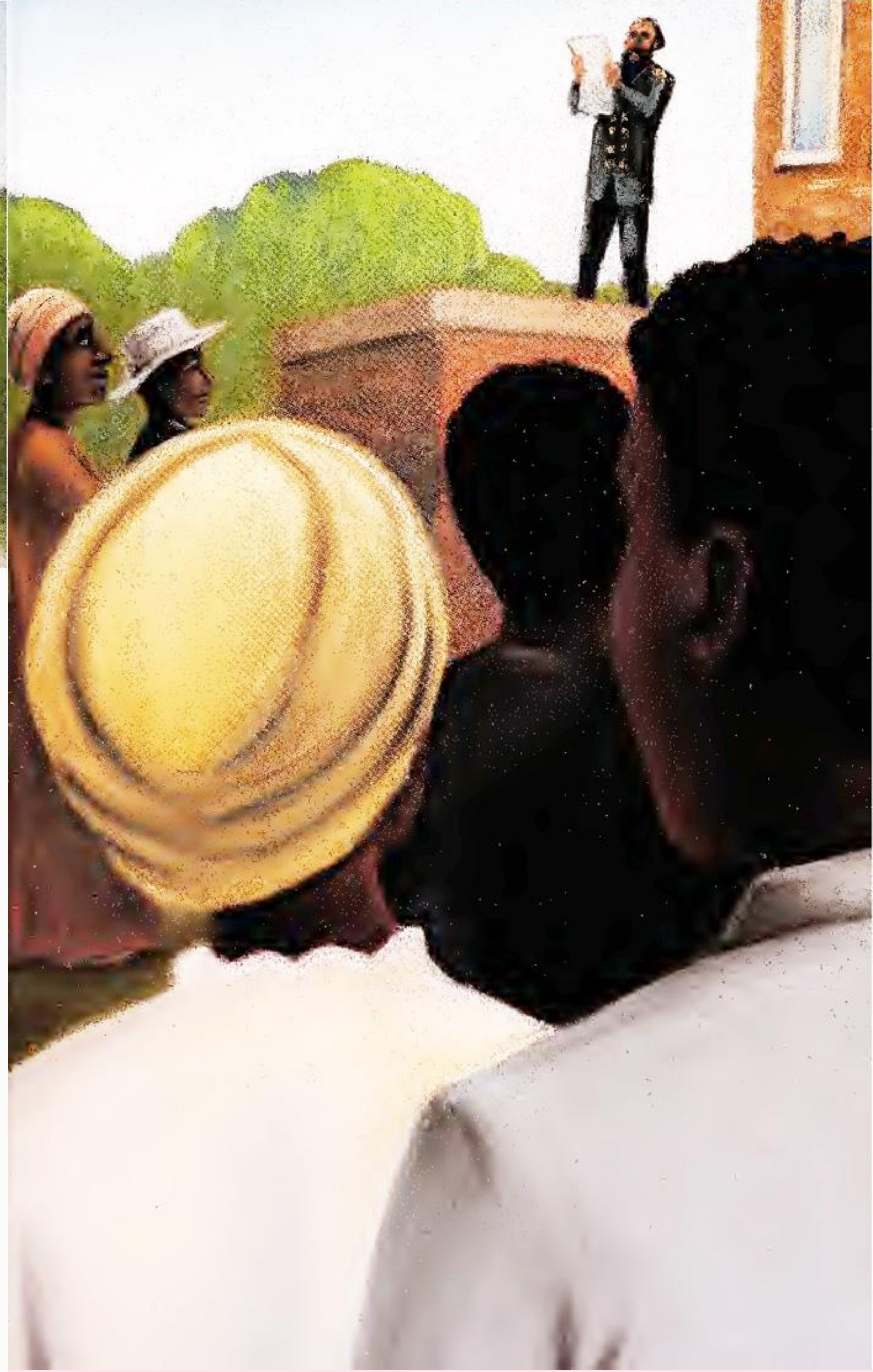
हे पुरुष, महिला आणि मुलं सामान्य मजूर नव्हते.
ते काळे गुलाम होते.

१९ जूनला बातमी मिळाली, त्यांचे जीवन
नेहमीसाठी बदलली.

त्या दिवशी, जनरल गॉर्डन ग्रेंजर, गैल्वेस्टन
पोहचले.

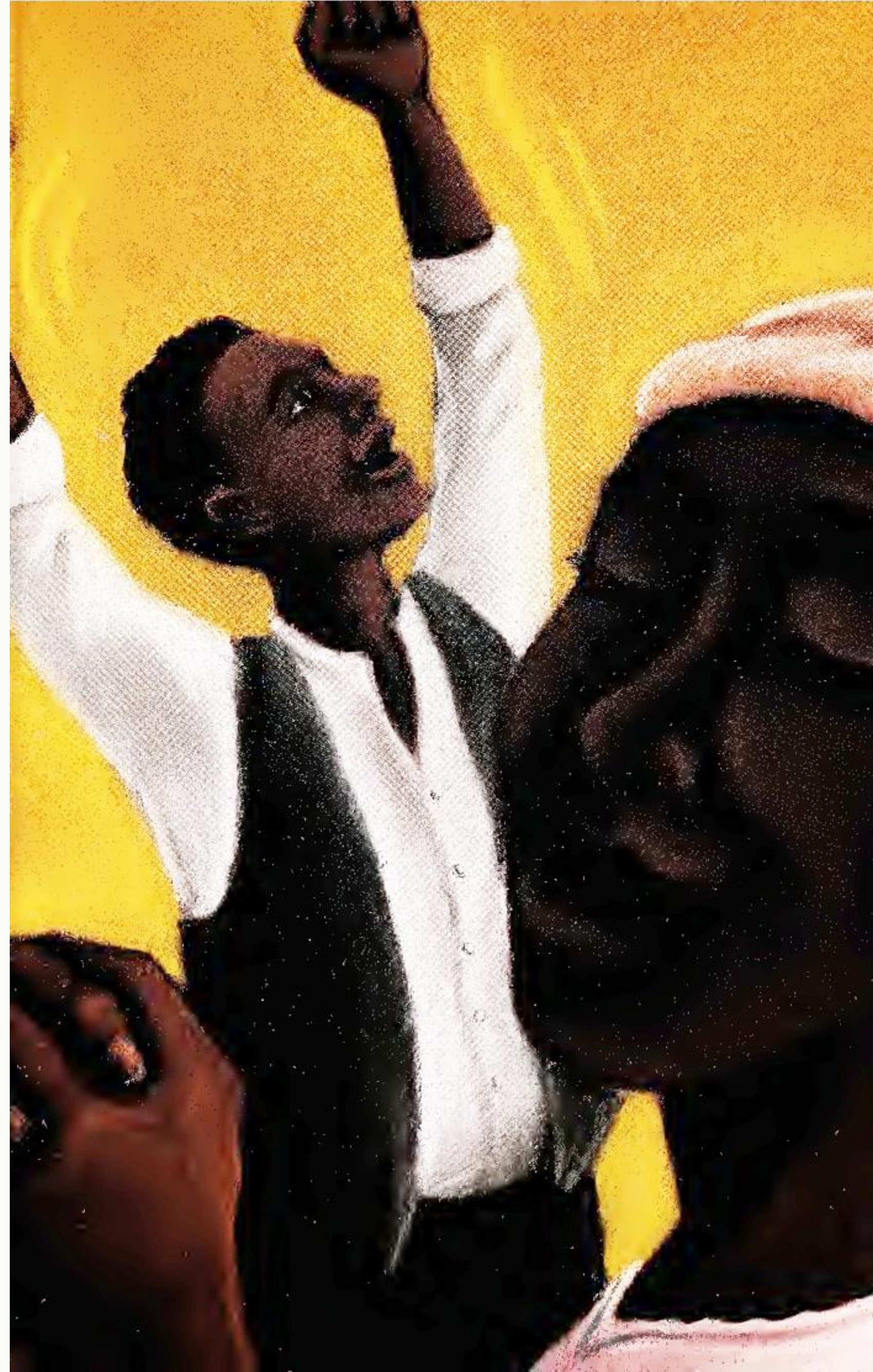
त्यांनी राष्ट्रपती अब्राहम लिंकनचा एक आदेश
वाचला.

आदेशात सांगितले होते की आता गुलाम स्वतंत्र
झाले.

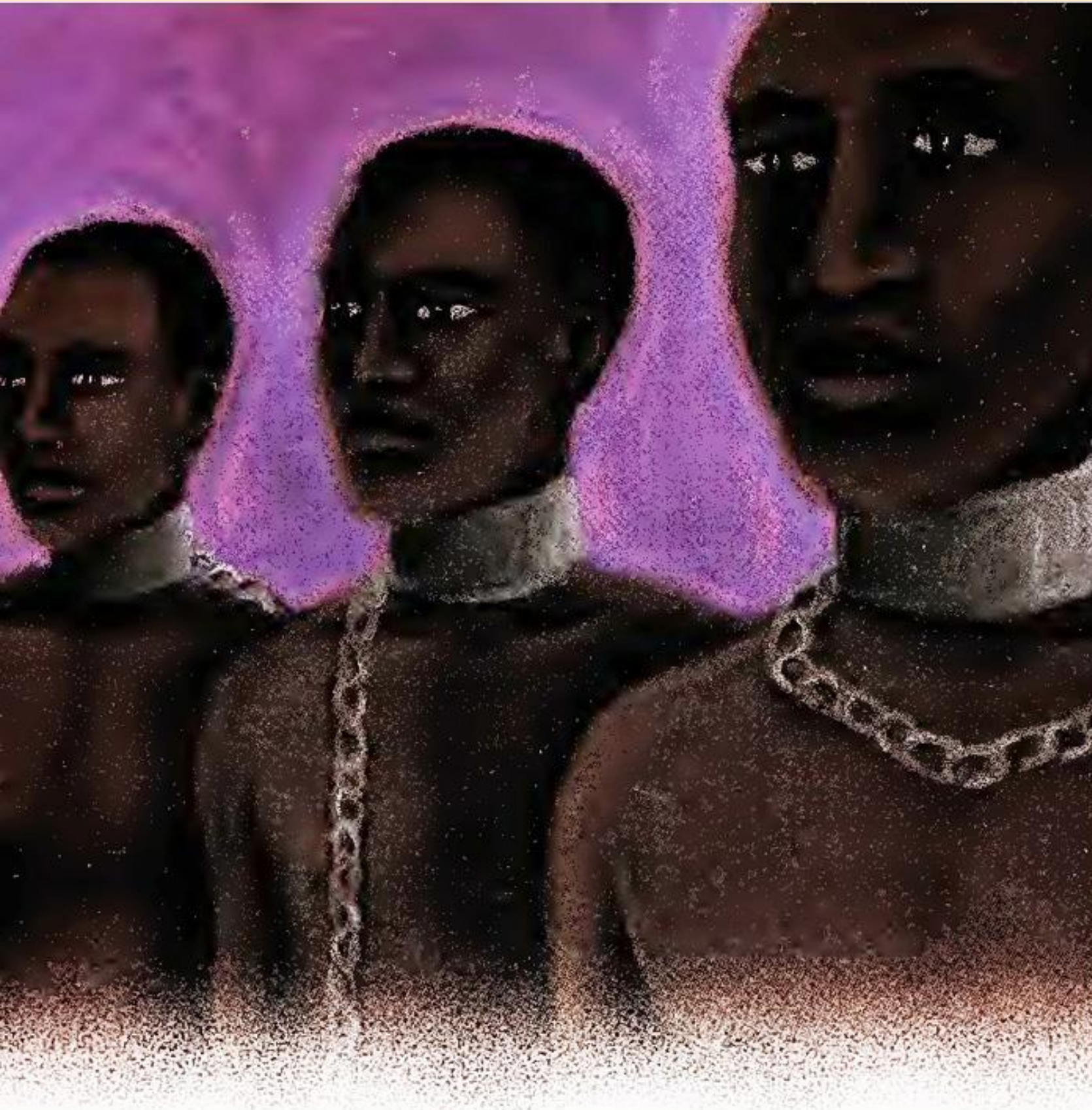

ती चांगली बातमी होती, पण ती जुनी होती.
राष्ट्रपती लिंकन यांनी १८६३ मध्ये आदेश दिला
होता.
पण काही ठिकाणी गुलामांना तो आदेश त्वरित
सांगितला गेला नव्हता.
हा आदेश टेक्ससासच्या गुलामांपर्यंत पोहचायला
दोन वर्षे लागली.
शेवटी जेव्हा लोकांनी आदेश ऐकला तेव्हा
गैल्वेस्टनच्या रस्त्यावर अश्वेत लोकांचा आनंदाचा
आवाज घुमू लागला.
“आता आपण स्वतंत्र आहोत! आता आपण
मुक्त आहोत!”

गुलामी

पण काळे लोक गुलाम कसे झाले?

कल्पना करा तुम्ही बाहेर खेळत आहात.

अचानक तुम्ही एखाद्या जनावरासारखे एका शिकार्याच्या जाळ्यात फसतात.

मग तुम्हांला एका जहाजाच्या तळघरात इतर अनेक चोरलेल्या लोकांबरोबर ठेवले जाते.

आणि तुम्हांला एखाद्या दूरच्या दुसऱ्या देशात नेले जाते.

तुम्हाला "नीलामी ब्लॉक" नावाचा मंचावर नंगे उभे राहण्यास मजबूर केले

एखादा माणूस तुमची बोली लवतो आणि तो तुम्हांला खरेदी करतो.

तो आता तुमचा मालक आहे. आजपासून तुम्ही त्याचे गुलाम आहात. आता तुम्हांला त्याचं म्हणनं ऐकावं लागेल आणि आता तो त्याला वाटेल ते तुमच्याकडून करून घेऊ शकतो. तो तुम्हांला साखळीने बांधू शकतो, चाबकाने मारू शकतो, तो तुम्हांला जिवंत मारू शकतो.

तुम्ही परत कधीही आपले घर किंवा परिवार बघू शकणार नाही.

१६२१ पासून सुरु होऊन ही गोष्ट लाखो
आफ्रिकी लोकांच्याबाबत घडली होती.

त्यांना उत्तरी अमेरिका आणि इतर स्थानांवरून
गुलामांच्या रुपात आणले गेले.

अमेरिकेचे लोकांना गुलाम का हवे होते?

उत्तरी अमेरिकेतले लोकांना घरेलू नोकर आणि
आपल्या शेतात मजूर हवे होते.

काही दक्षिणी अमेरिकी लोकांना, लागवडीसाठी
काही मजुरांची गरज होती.

कापूस, तंबाखू, मक्का आणि इतर पिकांची
मोठी लागवड होती.

बागायतदार पैसा कमावण्यासाठी ती पीके
विकत असत.

मालक आपली कमाई खूप वाढू शकले असते
जर त्यांना आपल्या मजुरांना मजुरी द्यावी
लागली नसती तर.

शेताचे मालक आपल्या गुलामांना वेतन देत
नसत.

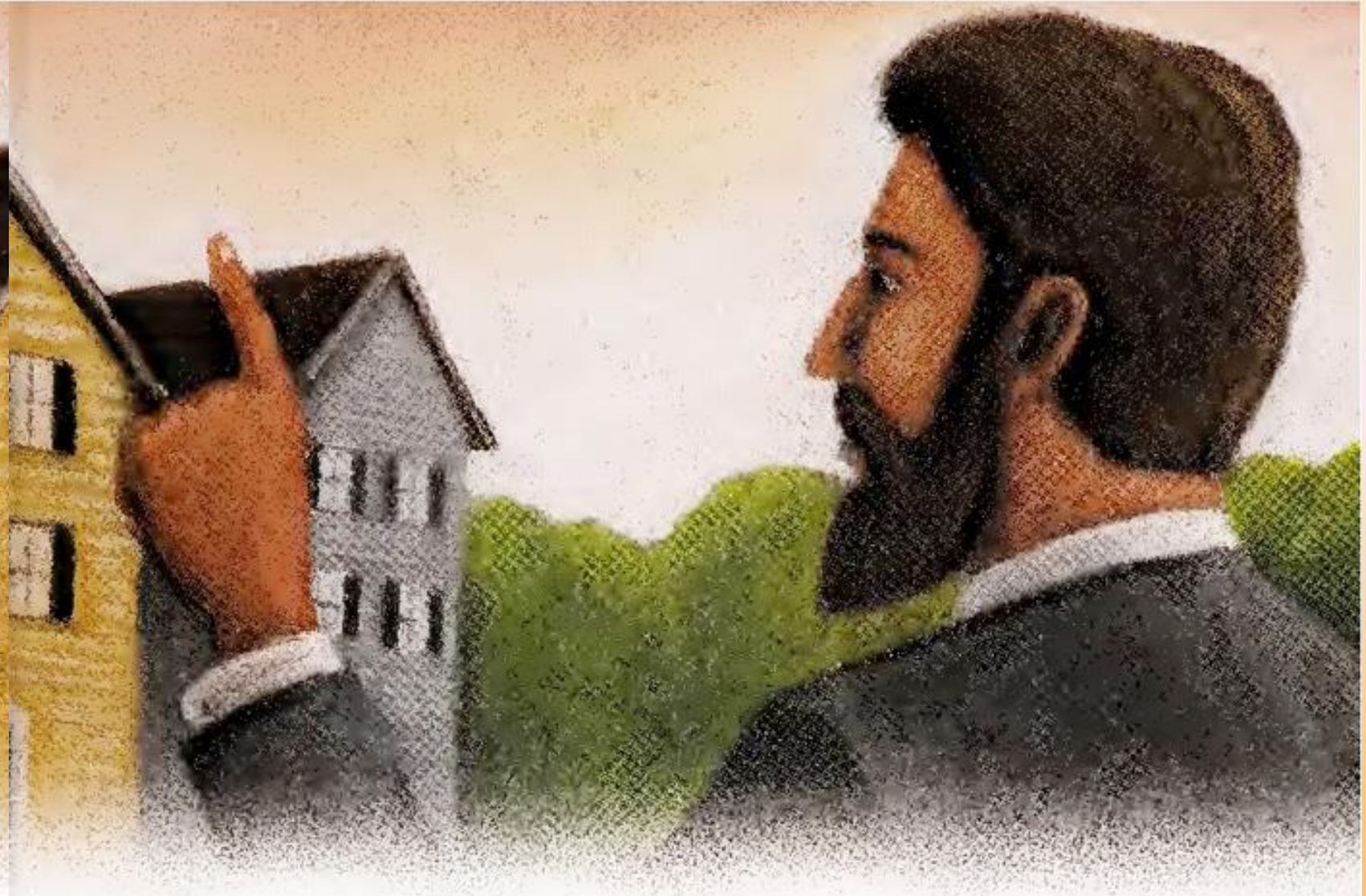

युद्ध, १८६१-१८६५

कोणालाही गुलामी पसंद नव्हती.

उत्तरेतले खूप लोक आणि दक्षिणेतले काही लोक
गुलामांना मुक्त करू इच्छित होते.

त्यांना गुलामी प्रथा चुकीची वाटत होती,
आणि ते त्या विरुद्ध आपला आवाज उठवत होते.
ते सर्व लोकांना एक समान मानत असत.

पण अधिकांश दक्षिणवासीनां गुलामी नष्ट व्हावी असे
वाटत नव्हते.

गुलामांच्या शिवाय त्यांचे पीक कोण काढेल आणि
लाकडं कोण फोडेल?

त्यांचा स्वयंपाक कोण करेल आणि त्यांची घरं कोण
स्वच्छ करेल?

त्याच बरोबर काही गोऱ्या लोक असं मानत की ते
अश्वेत लोकांपेक्षा उत्कृष्ट आहेत.

ते अश्वेत लोकांना समान मानत नसत, म्हणून त्यांच्या
म्हणण्यानुसार गुलाम स्वतंत्र होण्यास पात्र नाहीत.

उत्तरेच्या नेत्यांनी हार मानली नाही, आणि दक्षिणे कडची राज्य टस-से-मस झाले नाही.

शेवटी, दक्षिणी राज्यांच्या समुहाने निर्णय घेतला ते आता संयुक्त राज्याचा हिस्सा राहणार नाही.

ते अमेरिकेपासून वेगळे झाले आणि त्यांनी अमेरिकेच्या संघीय-राज्यांचे (कॉन्फेडरेट-स्टेट्स) गठन केलं.

आता देश दोन भागात वाटला गेला, दक्षिणेत **कॉन्फेडरेट** आणि उत्तरेत **यूनियन**.

१२ एप्रिल, १८६१ ला दोन्ही पक्षांच्या सेनेने आपापसात लढाई सुरु केली.

ही एका गृहयुद्धाची सुरुवात होती.

स्वातंत्र

१ जानेवारी १८६३ ला राष्ट्रपती लिंकन यांनी "मुक्तीची उद्घोषणा" (एमैन्सीपेशन प्रोक्लामेशन) नावाच्या एका विशेष आदेशावर हस्ताक्षर केले.

या मुक्ती पत्रानुसार - संघीय (कॉन्फेडरेट) राज्यांमध्ये गुलाम "आता नेहमीसाठी स्वतंत्र" झाले..

पण काही बागायतदार मालकांनी आपल्या गुलामांना राष्ट्रपती लिंकनच्या आदेशाबाबत कळवले नाही.

त्यांना वाटे की गुलामांनी त्यांच्यासाठी काम करत राहिले पाहिजे.

जेव्हा मालकांच्या लक्षात आले की दक्षिण युद्ध हार जाईल, तरीही त्यांची लालसा होती अजून एक पीक त्यांना मोफत हवे.

पण जसे उत्तरेचे **यूनियन** सैनिक दक्षिणेत गेले त्यांनी तिथल्या गुलामांना ही बातमी दिली.

त्यानंतर दक्षिणेच्या गुलामांनी, इतर गुलामांमध्ये ही बातमी पसरवली.

युद्ध जिंकण्यासाठी मदत करण्यासाठी हजारो मुक्त गुलाम उत्तर यूनियनच्या सेनेत सामील झाले.

काही टेक्सासच्या गुलामांनी, स्वतंत्रतेच्या बाबत
कहाण्या ऐकल्या, पण त्या खऱ्या आहेत याबद्दल
त्यांना खात्री वाटली नाही..

गुलामांना सावध राहयचे होते.

जर त्यांनी स्वातंत्र्याचा एकजरी बोलला असता
तरी त्यांच्या मालकांनी त्यांना शिक्षा दिली असती.

शेतातून पळण्याचा प्रयत्न करणाऱ्या गुलामांची
जोरदार पिटाई झाली असती नाहीतर त्यांना जीवे
मारले गेले असते.

ते केवळ प्रतीक्षा आणि आशा करू शकत होते.

शेवटी एप्रिल १८६५ मध्ये, उत्तर **यूनियन**ने
गृहयुद्ध जिंकलं.

या युद्धात उत्तर आणि दक्षिणचे ७००,०००
पेक्षा अधिक लोक लढाईत मारले गेले.

१९ जूनला यूनियनचे जनरल ग्रॅजर
स्वतंत्रतेची बातमी घेऊन गैल्वेस्टनला पोहचले.

टेक्सास हे शेवटचे राज्य होते, जिथं ही
घोषणा ऐकवली गेली.

आता गुलाम नाही!

सगळ्यांनी त्या घोषणेवर विश्वास ठेवला नाही.

आफ्रिकन लोकांना प्रथम गुलामांसारखे पकडून
उत्तर अमेरिकेत आणून आता २०० पेक्षा अधिक काळ
होऊन गेला होता.

१८६५ पर्यंत, उत्तर अमेरिकेमध्ये सगळ्यात अधिक
गुलाम ते लोक होते, जे अमेरिकेत जन्माला आले
होते.

त्यांना केवळ गुलामीचे लाचार जीवनच माहीत
होते. पण मग, एका क्षणात ते स्वतंत्र झाले.

मग जेव्हा गुलामांना सत्य समजले, तेव्हा त्यांनी
आपल्या मालकांच्या साठी काम करणे बंद केले..

तो क्षण भीतीदायक आणि अद्भुत होता.

आता ते स्वतंत्र होते.

ते हसले आणि रडले, ते ओरडले आणि त्यांनी
देवाची प्रार्थना केली.

ते नाचले-गयाले, एकत्र आले आणि एकमेकांना
भेटले.

त्यांनी स्वतंत्र अमेरिकेनांच्या रुपात आपल्या नवीन
जीवनाची कल्पना केली.

पूर्वीच्या काही गुलामांनी आपल्या पाठीवर फक्त आपले कपडे घेतले आणि ते मळा सोडून निघाले.

त्यांना माहीत नव्हते की ते कुठे जात आहेत. ते आता कुठेही जायला स्वतंत्र होते.हा विचार करूनच ते खुश होते.

काही लोकांनी आपल्या प्रियजनांचा तपास केला, ज्यांना दुसऱ्या बागायतदारांना विकले होते.

काही आपल्या परिवारांना जाऊन भेटले.

काहींना तर खूप शोधल्यानंतर आपले आई-वडील किंवा मुलं भेटली.

काही गुलामांना शहरात नोकरी मिळाली.

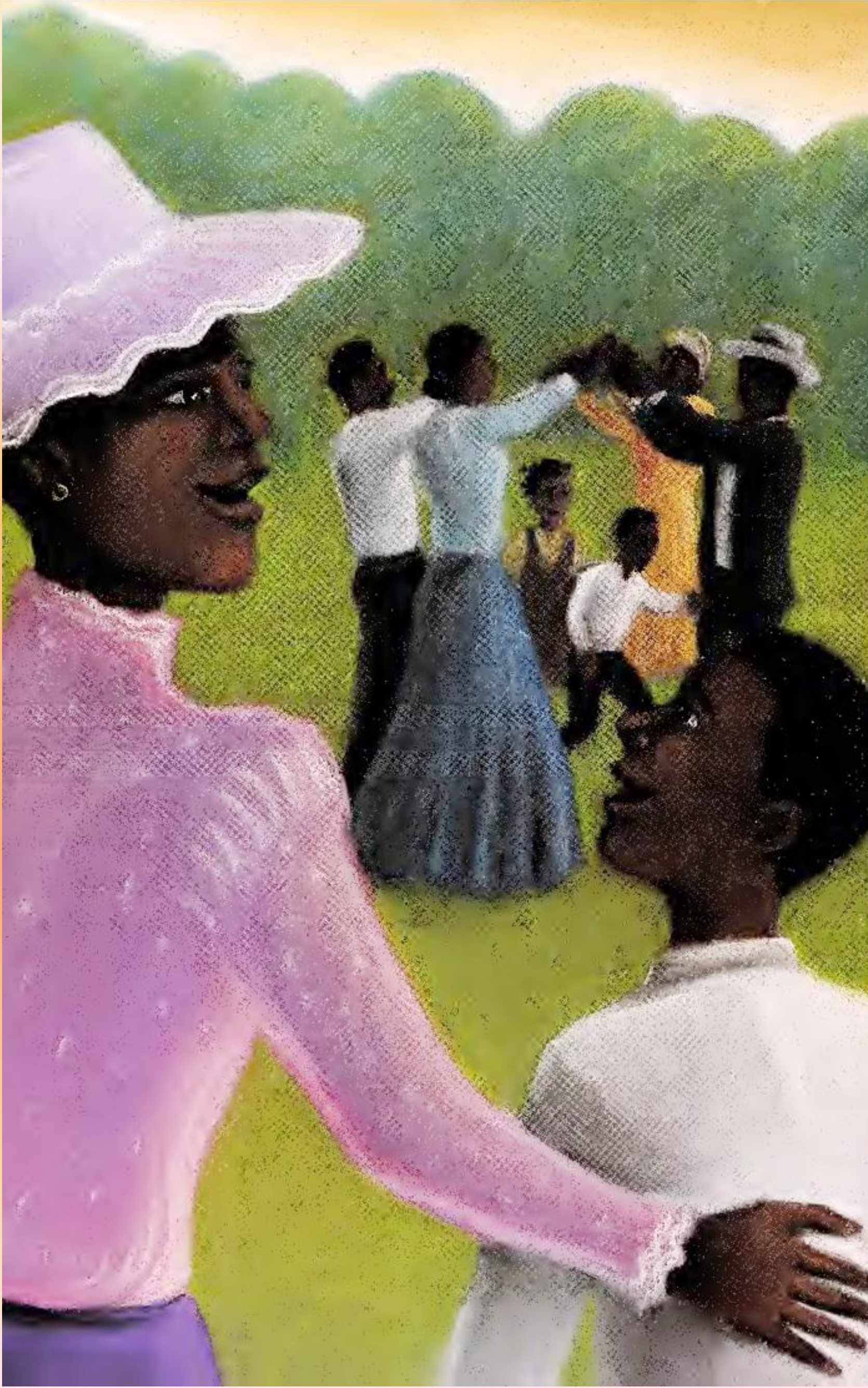
पण काहींना तिथं नोकरी मिळाली नाही, कारण गोऱ्या लोकांनी अश्वेत लोकांना कामावर घेतले नाही.

खूप सारे लोक लागवड करण्यासाठी थांबले, कारण त्यांच्याकडे कुठे जाण्यासाठी ठिकाण नव्हते.

गुलाम लोक स्वतंत्र तर झाले होते, पण तरी पण अश्वेत अमेरिकी लोक अधिक काळपर्यंत समान अधिकारांसाठी संघर्ष करत होते.

तरीपण, गुलामीचा शेवट त्यांच्यासाठी खूप आनंदाचा आणि उत्सव करण्याचा होता.

जुनेटीन्थ

१९ जून, १८६६ला, स्वतंत्रच्या बाबत कळल्यावर एक वर्षाने, पूर्वीचे गुलाम उत्सव साजरा करण्यासाठी एकत्र आले.

गैल्वेस्टन शहर, संगीताने जिवंत झाले. भाजलेले मासाच्या गोड वासाने हवा सुगंधित झाली.

टेक्सासचे अश्वेत लोकांनी त्या दिवशी सगळ्यात
चांगले कपडे घातले.

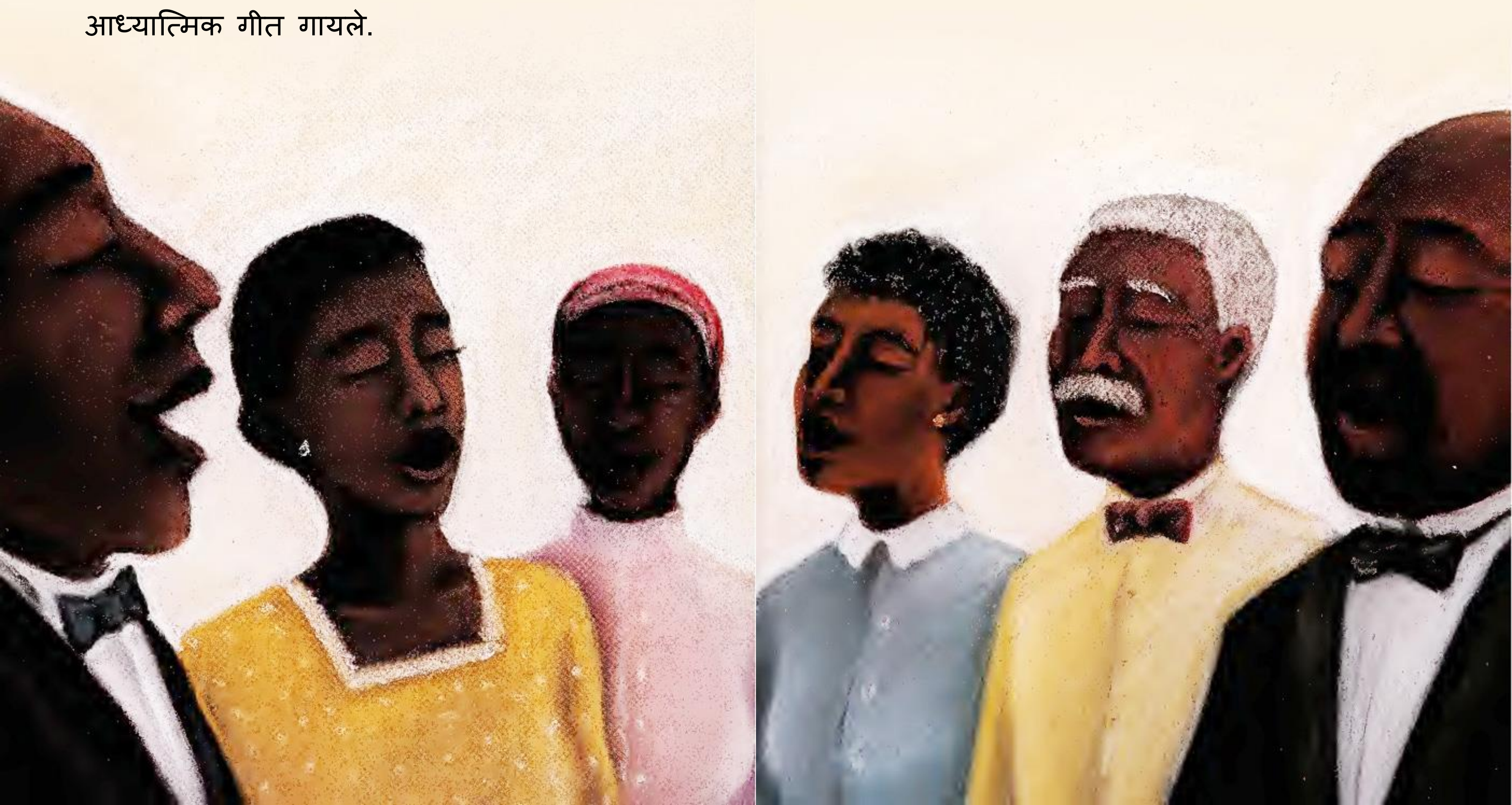
ते एकत्र आले आणि एकमेकांना भेटले.

त्यांनी बातम्या सांगितल्या आणि कहाण्या
ऐकवल्या.

त्यांनी स्वतंत्रताचा उत्सव साजरा करतांना
आध्यात्मिक गीत गायले.

“माझ्यासाठी आता कोणती गुलामीचा साखळी
नाही. अजून नाही, अजून नाही.”

त्या दिवशी उत्सव साजरा करण्यासाठी लोकांनी
समारंभ, पूजा, सेवा आणि परेड मध्ये भाग घेतला.

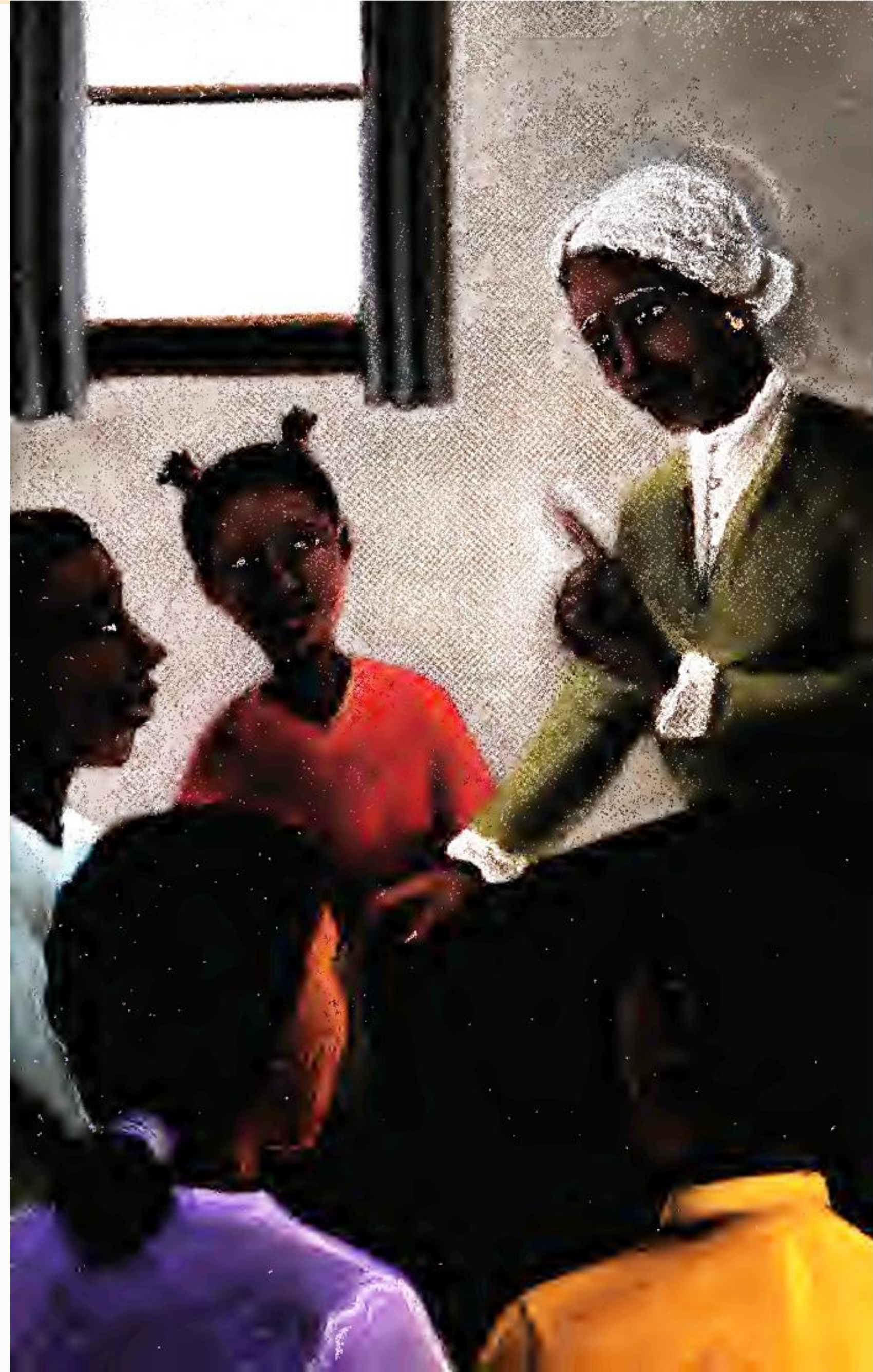
हा टेक्सासमध्ये १९ जूनच्या काही
समारंभामधला प्रथम होता.

जेव्हा अश्वेत टेक्सन दुसऱ्या राज्यात गेले,
तेव्हा ते ही परंपरा आपल्या बरोबर दुसऱ्या
राज्यात घेऊन गेले.

पण १९ जून, शेवटी **जूनटीन्थ कसा झाला?**

सगळ्यात आधी, टेक्ससने या स्वतंत्रता
दिवस, मुक्ति दिवस फक्त १९ जूनला असेल
असे म्हटले.

जस जशी वर्षे निघून गेली आणि
स्वतंत्रतेच्या कहाण्या ऐकवल्या गेल्या आणि
मग परत सांगितल्या गेल्या, तेव्हा जून आणि
१९ तारीख एक दुसऱ्यात मिसळून "जूनटीन्थ"
झाले.

आज, जूनटीन्थ, १८६६चा पहिला वार्षिक दिन
म्हणून साजरा केला जातो..

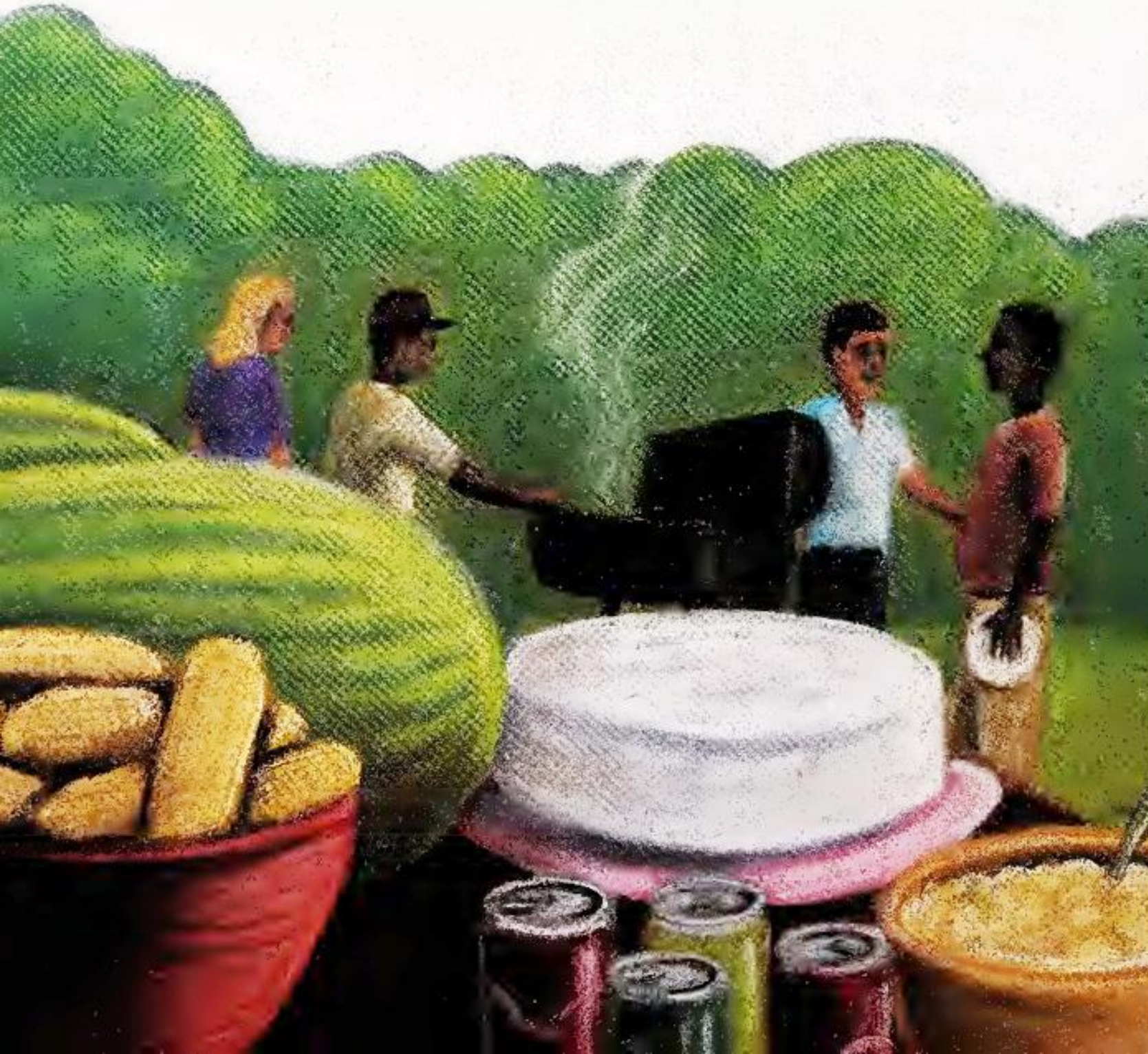
बागेत, चर्च मध्ये, शाळेत पिकनिक
करण्यासाठी सगळ्या रंगाचे लोक येऊन
पोहचतात.

भाजलेल्या मासाचा गोड सुंगंध हवेत पसरतो.

बटाट्याचे सलाड, भाजलेला मका, बिस्कीट,
घरी केलेले आईस्क्रिम, केक, खीर आणि
खरबूज टेबलवर ठेऊन सजवले जाते.

रेड वेलवेट केक आणि रेड सोडा पॉप त्या
दिवशीचा पारंपरिक पदार्थ आहे.

लाल रंग, त्या सगळ्या लोकांचा सन्मान
करतो, ज्यांचे रक्त गुलामीत आणि स्वतंत्रतेच्या
संघर्षात वाहिलं होतं.

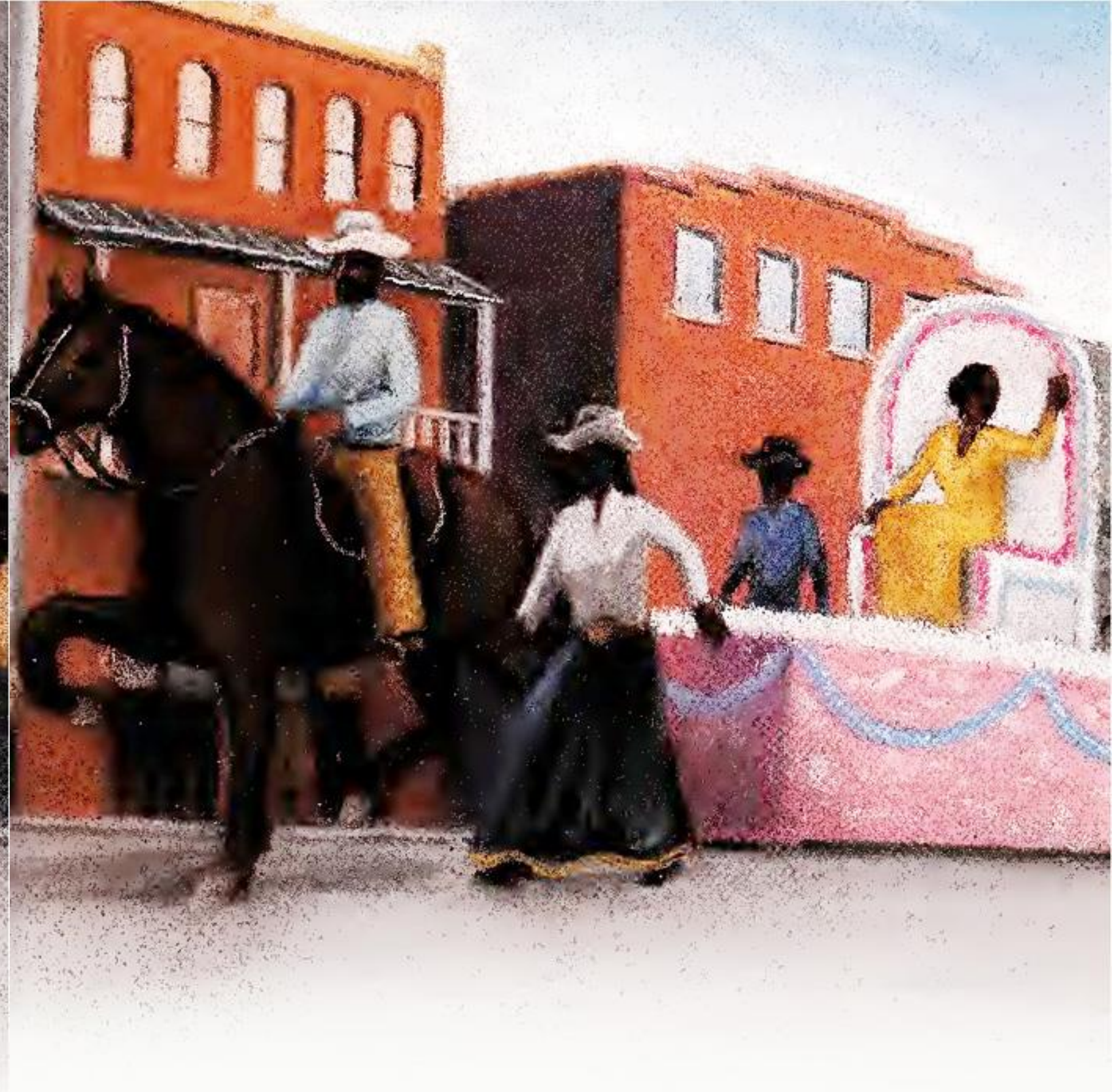

उत्सवाची परेड शहरातील रस्ते संगीताने
आणि नृत्याने भरून गेले.

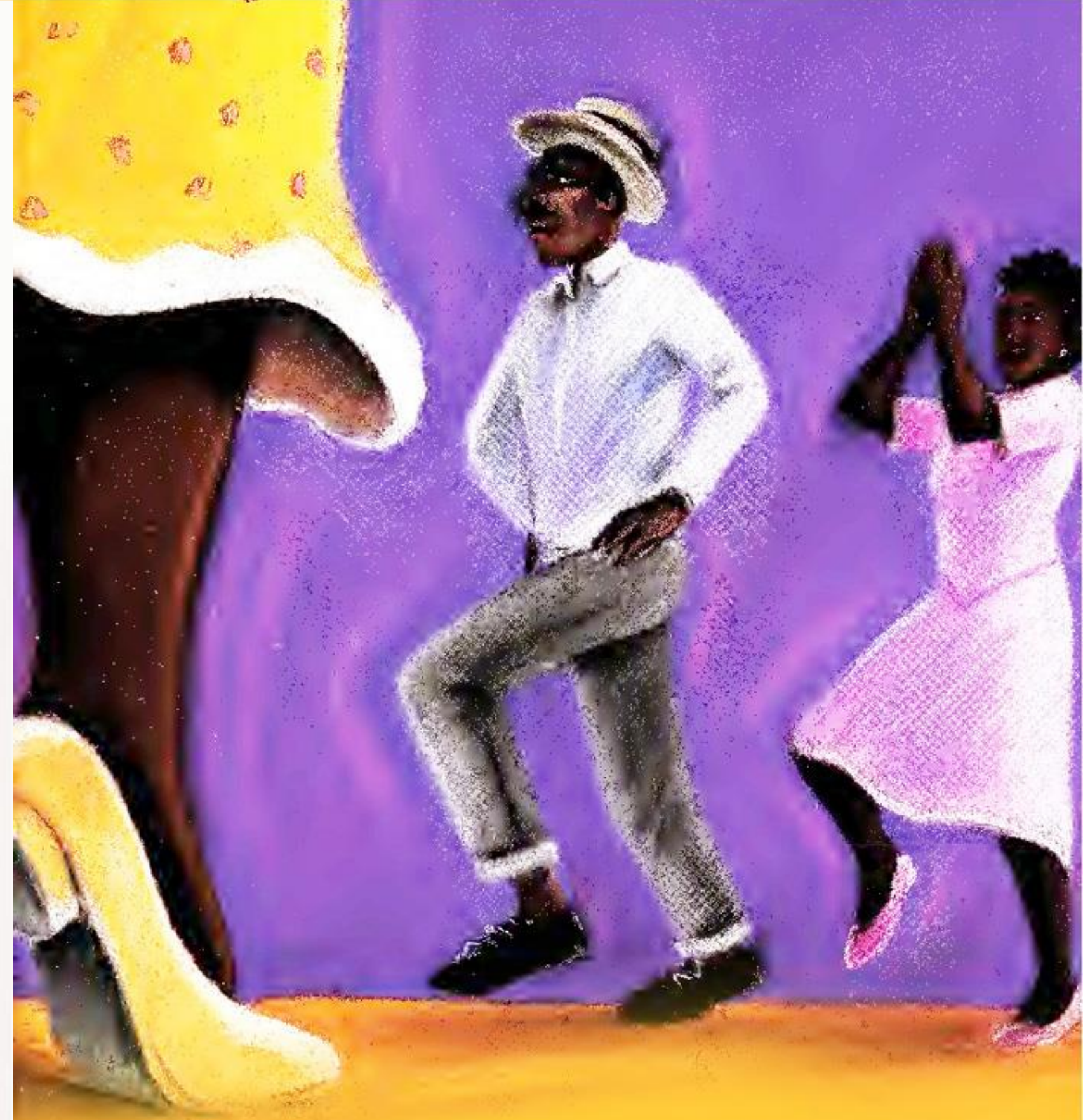
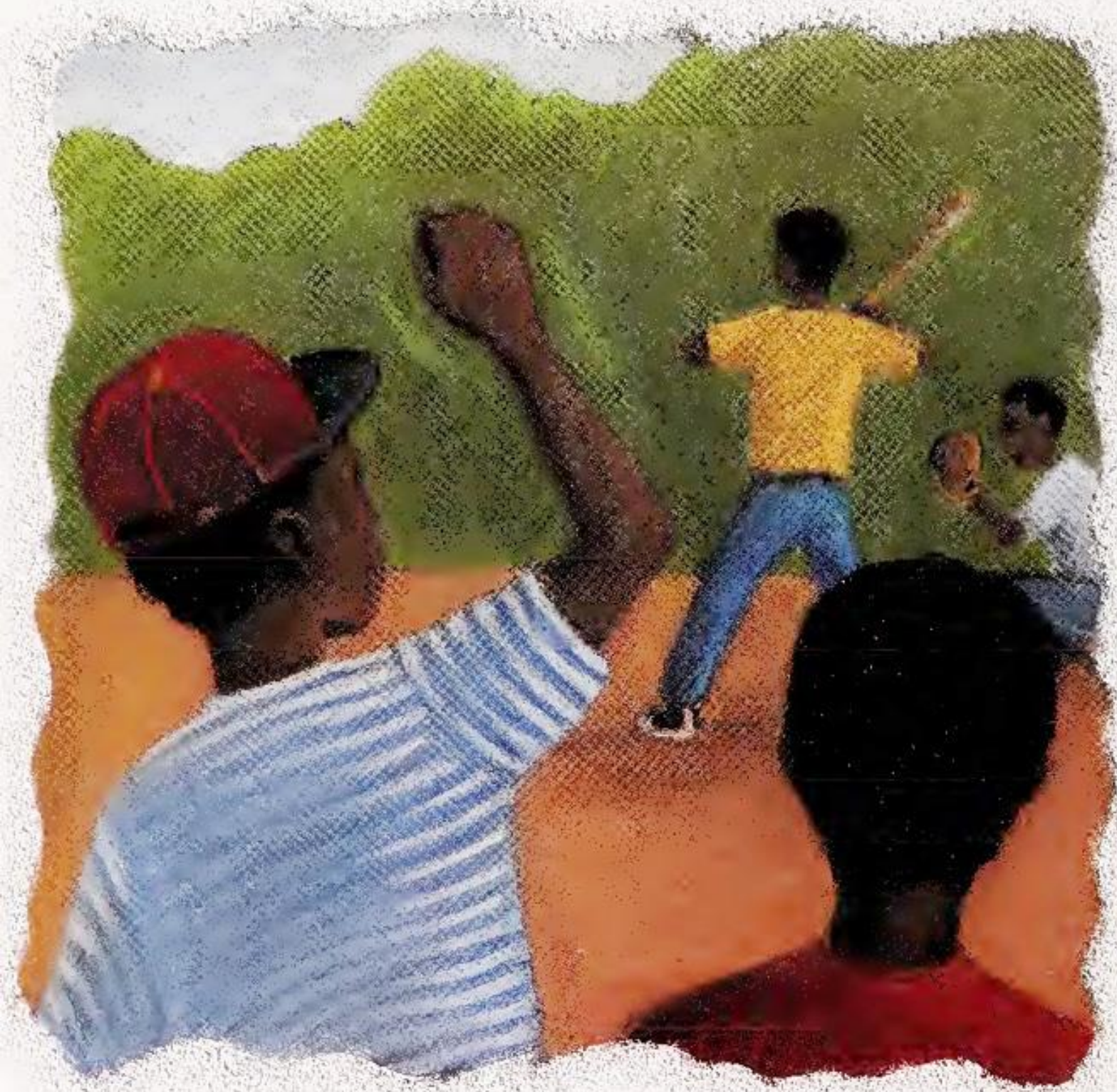
काळे काउ-बॉय आणि काउ-गर्ल घोड्यांवर
स्वार होऊन शहरातून जात.

एका सजवलेल्या नावेवर स्वार होऊन
"मिस जूनटीन्थ" लोकांकडे बघून हात हलवते.
लोक रस्त्यांवर फिरत, ते स्वतंत्रता आणि
देशभक्तिची गाणी गात होते.

उत्साही बेसबॉल खेळाडूंचे मनोरंजन करत.
वेगाची शर्यत, बोरी शर्यत, आणि घोड्यांवर
स्वार रोडीओही लोकांचे मनोरंजन करत.

कॅट वॉकच्या दरम्यान, लोक टाळ्या वाजवत,
आणि आपले पाय वाजवत.

नर्तक नाचत आणि उड्या मारत, ते सगळे
एक स्वादिष्ट केकचा भव्य पुरस्कार
जिंकण्यासाठी स्पर्धा करत.

मुक्ति उद्घोषणेची पूजा सेवा आणि वाचन
जूनटीन्थचा महत्वपूर्ण भाग आहे.

वक्ता, गुलामी आणि स्वातंत्र्याची कहाणी परत
परत सांगत.

ते तो किस्सा ऐकवत की शेवटी टेक्सासच्या
गुलामांना मुक्तीची बातमी सगळ्यात शेवटी का
मिळाली?

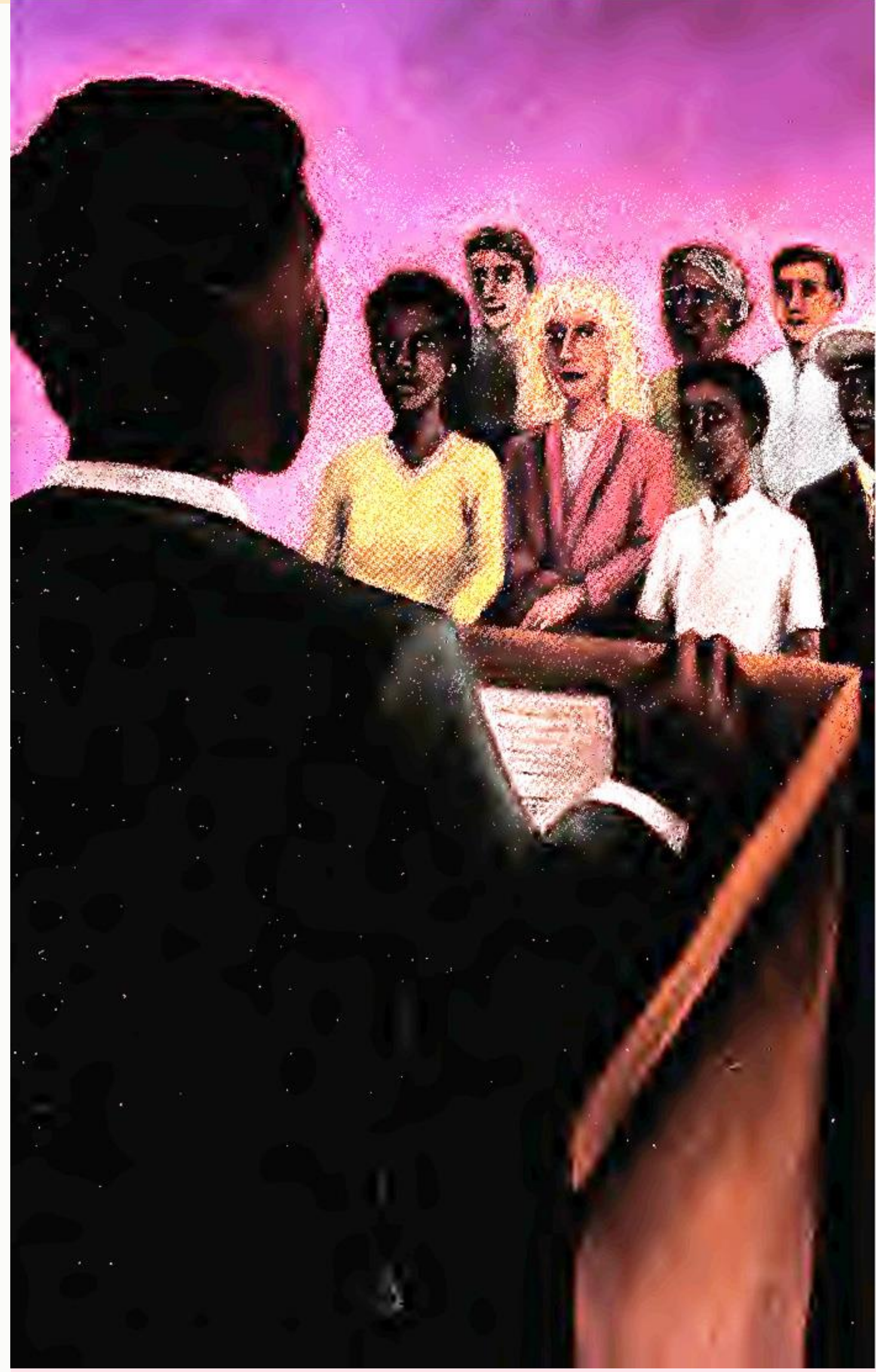
एका दंतकथेनुसार मुक्ति उद्घोषणेबरोबर जो
पहिला दूत पाठवला होता त्याची रस्त्यात हत्या
झाली होती.

आणि दुसऱ्या कहाणीनुसार त्याला प्रवासासाठी एक
खूप हळू चालणारे खेचर दिले होते.

लोक हसत, पण उशिरा पोहचणाऱ्या या महत्वपूर्ण
बातमीचे खरे कारण कोणी विसरत नसे.

कोणीही विसरत नसे की जूनटीन्थ केवळ मौज-
मस्ती करण्याचा दिवस नाही.

तो जुने दुःख लक्षात ठेवण्याची सुद्धा वेळ आहे.

संयुक्त राज्य अमेरिकेत जवळजवळ प्रत्येक ठिकाणी जूनटीन्थ साजरा केला जातो.

टेक्सासचे सरकारने १ जानेवारी १९८० ला, तो दिवस राजकीय सुट्टी म्हणून घोषित केला.

फ्लोरिडापासून अलास्का, कॅलिफोर्नियापासून न्यू जर्सी पर्यंत, देशभरातले इतर राज्यांनी या उदाहरणाचे अनुकरण केले.

काही लोकांचे म्हणणे आहे की १९ जूनला राष्ट्रीय सुट्टी हवी, जशी "थँक्सगिविंग" किंवा ४ जुलै सारखी

जूनटीन्थ, अमेरिकेत गुलामीचा अंत झाला त्याच्या स्तुतीचे गाणं गाण्याचा प्रसंग असतो.

स्वतंत्रता दिवस

गुलामीचा अंतचा उत्सव कधी साजरा करावा,
याबाबत अमेरिकेत वेगवेगळे विचार आहेत. काही लोक
विचार करतात की तो १ जानेवारी असावा, ज्या
दिवशी राष्ट्रपती लिंकन यांनी १८६३ रोजी मुक्ती
उद्घोषणा पत्रावर हस्ताक्षर केले होते. दुसऱ्यांना वाटते
की १८ डिसेंबर १८६५ हा खरा दिवस आहे. या
तारखेला संयुक्त राज्य अमेरिकेच्या घटनेत तेरावे
संशोधन कायदा झाला. या संशोधनाने सगळ्या
राज्यांमधली गुलामीची प्रथा समाप्त झाली. मुक्ति
उद्घोषणेने केवळ संघीय राज्यांमधल्या गुलामांना
मुक्त केले. आणि काही असे लोक आहेत ते त्या
तारखेचा सन्मान करतात जेव्हा गुलामांना त्यांच्या
राज्यांनी मुक्त केले होते. तुम्ही कोणतीही तारीख
निवडा, स्वतंत्रतेचा दिवस खरोखरच उत्सव साजरा
करण्याचा दिवस आहे.